

Տարեկան դինը 10 բուրբ, կէս տարվանը 6 բուրբ:
Առանձին համարները 5 կօպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն Խմբագրատան մեջ.

Յարարադարացիք լինում են ողղակի
Тифлис. Редакция «Мшак»

Խմբագրատունը բաց է առուստեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերից)

Յայտարարումին ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարում Քիմների համար զննարում են
 իւրարանցիւր քառին 2 կօպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ռուսացական ժողովներ:—Հեռքին տեսնում ին: Համակ Համախոց: Համակ Ղարփ: Համակ Խմբ: Ղրին:—Ուր տար ին տեսնում ին: Կոթյալ լրացրին: Սղակացում ին: Գուրդերը: Անդրա: Համակ Քիւր: Բիւի: Արտաքին լուրեր:—Մշակին Տեղադիրներ:—
Յայտարարում իններ:

ՈՒՍՈՒՑԶԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

III

Մենք առաջարկում ենք այն անձինքներին, որոնք պետք է հաշվաքեն ընդհանուր ուսուցչական ժողովներ և որոնց պարագլուխն է Վլաստանի և Խմբէթի հայոց ուսումնարանների թեմական տեսուչը հետևեալը:

Թո՛ղ ամեն մի ուսուցիչ գրա-
ւոր կերպիւ յայտնէ այն, ինչ
նա ասելու ունի իր առարկայի
մասին, թո՛ղ ամեն մի ուսումնա-
րանի վարչութիւնը նշոյալէս նը-
կարարդէ իր ուսումնարանի կաղ-
մակերպութիւնը, աշակերտներին
և աշակերտուհիներին քանակու-
թիւնը, դասասանների թիւը, այն
հակաառողջապահական պայման-
ները, որ նա նկատում է ուսում-
նարանի մէջ իր կարծիքները և
այլն, և այլն, մի խօսքով, ի՛նչ դը-
րութեան մէջն է ուսումնարանը
և ի՛նչ ցանկալի է և կարելի
է անել նրան բարւոքելու համար:

Այսպես մի կողմից ուսուցիչները կրցողց տան թէ ինչ պրօգրամայով են անցնում առարկան իսկ իրանք ինչ պրօգրամայով կրցանականային անցնել և ի՞նչու, ինչ դասադրեր են գործածվում մեր ուսումնարաններում, միսս կողմիցս ուսումնարանների վարչութիւնները կը ծանօթացնեն թէ իրանց ուսումնարանների հետ և թէ՛ նրանց պահանջների հետ:

Երգվես հաւաքված տեղեկութիւնները, որոնք կարող են հել-տուլթեամբ հաւաքվել մինչև փետրվար ամիս, կարելի է ամենատարկային վերաբերեալ առանձին առանձին բուրբիկայի տալ տեղատրել, փետրվարին և մարտին տպագրել և բաժանել մեր ուսուցիչներին:

միջոց կը տրվի ծանօթանալ իր
ընկերակիցներին դասաւորութեան
եղանակի հետ, նրանց կարծիք-
ներին հետ, նա երկու-երեք ամիս
ժամանակ կունենայ իւր.քը գլուխը
հաւաքելու և կշեշտը իր ընկե-
րակիցներին հայեացքները: Շատ
նոր միտք, նոր հայեացք կարող
է ծնվել նրա գլխում: Նա կը դա-
ընդհանուր ժողովին, գիտենալով
ինչ պէտք է խօսվի, նա արդէ
պատրաստվել է վիճելու համար
նա կարող է իր ընկերակիցները
մի քանի հայացքները միանգա-
ւից ջարդ ու փշուր անել: Այդ-
պես ուսուցչական ժողովները կա-
զմավորվեն բոլոր ուսուցիչների հա-
յեացքների մի առ մի լսելուց
որը, եթէ մինչև անգամ գործ-
նականապէս կարելի լինի, շատ
շատ ժամանակ իջուր կը լինի
ամեն մի ուսուցիչ, որ հետաքր-
քրվում է ուսումնարանների գոր-
ծով, նախապատրաստված կ'
լինի:

Կը յայտնվին մեր ուսումնա-
րանների պահանջները, միջոցնե-
րը և այլն և այլն, ինքընթացին քեան-
կը ստանանք մեր ուսումնա-
րաններին վերաբերեալ և ստա-
տիստիքական տեղեկութիւններ:

Մեզ կարող են ասել, որ դա
ահագին գիրք կը գործա զայ
գործա տպագրելու միջոցները ո՞ր
տեղեց կը գտնվեն և այլն, մի
խոսքով ասա՛՛մ կը բերվին միայն
տեխնիկական արգելքներ, որոնք
ասա՛՛մ առնել շատ հեշտ է։ Մի
թե այսպիսի գործի համար մե
ռոտոմատարանները որքան էլ խեղ
լինեն նրանք, պետք է ինայն
4—5 բուբլի, իսկ այդքանը շա
շատ էլ է։

Դեռ մինչև ամառը ժամանակ
չատ ունենք, այս ժամանակա-
միջոցում կարող ենք մեծ գործ
կատարել:

Մենք կառավարելիք այս
զրբի մէջ ամբողջել և այն մի-
քանի յօդուածները ուսումնարան-
ների կազմակերպութեան և պրօ-
գրամաների մասին, որոնք տը-
պիկեցան վերջին ժամանակնե-
րում մեր մամուլի մէջ, կը յիշեց-

նենք նշյալէս, Սանկապոթական թերթի՝ անցեալ տարուայ № 3-ում տպած, Ուսուցիչներ միմեանց օժանդակութեան դանձարանի՝ կանոնադրութիւնը:

Թող մեր գրիչները նայե՛ն
զբաղվեն այն գաղափարների քնն
նութեամբ, որոնք գործ են ած
վում մեր ուսումնարաններում և
դրանով շատ հեշտացնեն ուսու
ցիչների ժողովների գործը: Չ
որ ուսուցական ժողովները նայե
ն ահա պետք է որոշեն թե ի՞նչ
գաղափարներ ընդունել ուսումնա
րանների մեջ գործածելու համար:

Չր մոռանանք, որ ուսուցչական ժողովները կարող են մեծ դեր խաղալ ուսումնարանների վեճակում, նրանցից կարող են կախված լինել հազարաւոր երեխաների զարգացումն, մեր մրատուր և բարոյական յառաջագնացութիւնը:

**Այդպիսի դործի հետ հանաք
անել անկարելի է:**

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

60. ԲԱԿ ԶԱՐԲԱԼՈՒՑ

12 Հակաեմբերի

Եւր իսկողացի Սեղուս լրագրի 7:
Համարում Արքահամ Ամիրխանեանցի որ-
տարապալութիւնու մի նամակ, սիւնեցայ
պարզ ասած, եւ չեմ հարցանում ի՞նչ հա-
մուկէ, որ մի ուսեակ ամենից, ինչպէս Ս.
Ամիրխանեանցն է, կորելի է սպասել մի
այգպիւթի գզուելի նամակ, որ չէ վայելած
գոնէ փոքր 'ի շատէ ինի՞՞՞՞ ու բարդայա-
նութիւն ունեցող անձին: Առ հերիտակ
լեւելում է ո'չ է՛ հօգուց կարգի է յառ-
կացել նամակը Ամիրխանեանցին: Հեղի-
նակը կարծես թէ առաքելոց զարկ այն է
մոլեւանդ է խաւարասէր ուրուականներէ
յարութիւն ասած իր շողակրտա միտքե-
անկապ յորտաճող աւանդի է վաղարշա-
պատցող Յրոտապարտեանցին: 'Նամակի սկը-
բումն յանձնում է նրան յորդորել այնտղի
հայ-բողոքականներին ծախել ամեն ինչ որ
ունեն է տալ աղքատներին: Այդտղի հե-
ղիական... եթէ ասնիք սա Ս. Ամիրխա-
նեանցն է, ապա միթէ՞ նա աստուածաբա-
նութիւնը չէ սովորել: Է չը գիտէ, որ
Արքիտոննութիւնան փառ դարը անգամ չէ
կարողացաւ շարունակել այս կարգը, շատ
շուտով երեսան եղան Անանիայի է Սափե-
րայի պէս ժամբելի, վասնորով զգլբի հա-
ւասարութիւնն բարոյը դադարեց հենց իսկ

առաքելոց օրերով: Ի՛նչ հնչու ենք հեռու մահապալիս. մի՞թե՞ Յրոստատրանցը խել՝ քիչ և բաժանաժողովներն զուրկ է, որ չէ՞ կարող առել Լ. Եփրեմյաններին. թէ՛ որ անհոյսն ծախել և ապա աղքատներին անհայրաժեշտ հրաժեշտ է ամեն մի բրիտանոնայի, ապա ինչո՞ւ դու քո գոյքը, կարասիքը չես ծախում և բաժանում աղքատներին և հաւատարմաբար դառնում նրանց, որով և կենդանի օրինակ լինում մեզ, որ կարող լինե՞նք մի անձն էլ է տեսնել երկրիս վրա այդ պարտականութիւնը կատարող: այն ժամանակ չհնալ էր լինել ինձ ուրիշներին համոզել իրանց եղած չկածքը ծախել և աղքատներին տան: Հեղինակը գրում է իր նամակի մէջ Յրոստատրանցին. «Ի՜նչ այդպիսով էր ժամանակի մէջ պիտի տասնապատուէր քո հօտէ խելը, բայց խիտ զղոյժ կայք քո մահուկներին հացն չներին չը տաս, միայն հաւատացաւ նրանք»: Չարմատալի առաջաքմութիւն և անընձնիկ ենդիրք: Ի՞նչ դժ դու Յրոստատրանցի, ինչպէ՞ս պիտի անես, որ քո հօտիկ թխնէ քիչ անհամարժեցողութեամբ տասնապատուես, իրքը բեղք խիտ յանձնվում է փաղարշապատցի հայ բողոքական աննիւթի գոյքերը ծախելու և միայն հաւատացաւ նրանք, այսինքն ի՞նչ, որ բողոքական աննիւթի չքառերներն ապա, ինչպէս բացատրում է Մեհաբեկը՝ պարան խմբագիրը, իսկ շննիւթի աշխուհն՝ հայ առաքելական բողոքական աննիւթի և ապա Մեհաբեկը՝ Թարգմանարարը:

թվում, որ մի օգնություն անկել է։ Այնքան
 մեծն է թեզ, խեղճ մարդ, կամ խնդրես
 Ըստուածանից, որ նա թեզ այս անգամ, իբր
 բացատրելու ներկայ գալու մեջ հրաշագոր
 ծութիան շնորհ տայ, Մովսես մարգարեի
 պես հրամանի վարդապատյոցի սակաւա
 թիւ հայ-բողոքականներին ծանծերի պէս
 կարճ միջոցում բազմանալ, կամ ոտ
 նակոյն պիտի անես թեզ պատկերող իշ
 րապետ, անխառն որդորութիւնը բաժա
 նելով եւ հայ-բողոքականներին, որ գու
 ցէ կարող լինես նորանցից քո խորճ շահե
 լով կարճ ժամանակում տանապատկան ք
 հօտիք թիւը։ Իշ ուրիշ հնար չունեն
 Այլ այդպիսի աղանդ երկրիս վրա դեռ
 գոյութիւն էլ ունեցի, նա միայն յիշա
 նանումի հեղինակ խորագրի ուղղի մէջ
 առաջին անգամն է որ ծնունդ է ստացել
 չեն էլ կարծում, որ հեղինակն ինքն է
 հաւատայ, որ մի այդպիսի աղանդի հե
 տուորին գտնէ վայրենիները միմյան
 Սեղանցիլով իմ խօսքը, ամենամիտարհա
 բար խնդրում եմ Մեզուի՝ պարոն իմը
 բազրին, յստուէ հետեւի դատաստանող
 հաստատել նամակի ճշմարտութիւնը, որ
 համար հրապարակու պահանջում է ինք
 Ըմբիւսանանցը, որով նա, այսինքն Մե
 ղուէ՝ պ. խմբագրին, ոչ թէ միայն իրան
 կազմուէ կապիւծանքի նամակի կեղծ լի
 նելու կողմանէ, այլ եւ մեծ բարեբարու
 թիւն արած կը լինի Ընդրիվկասումը գը
 անով ճշմարտ հետեւ պահել իրանց Ըմբիւ
 րանանցի, քանզի եթէ ճշմարտագէտ նա
 մակի հեղինակն ինքն Ըմբիւսանան է
 ուրեմն նա մի վտանգաւոր անձն է, որից

Բ. Ղազարի հետևանքին չէ հանելու համար, թիկերաց կառավարութիւնը Արդարեւ-փաշայի րեքստով հրամայեց Հայաստանի նահանգապետներին բռնել պատահած զէրրը առանցորդներին և պահպան զօրքերը հետ նրանց Դ. Պօլխու զարկել: Չստացան խաբեքայութիւններով բռնեալ խեղճ վարչիւնները համոզեալ էին, որ Դ. Պօլխու հանելուտն պէս նրանց կամ կտանազան իր լաշ ճաշեցան, կամ ոտքերը կտալած ճողը իր նոտեն: Բայց որքան մեծ էր վարչիւնների զարմանքը, երբ նրանք արժանազան սուլժանի տեսութեանը և բնավիցան արժանական ամենայաբնապահանների մէջ Ե. Մտումանային, այլ արդար ինչպէս թիւին համարեալով իրանց անտարբեր կերպով գլխատելու համար զերրերից մի քանիսը հէնց որ դուրս եկան քաղաքը, հազուադէպ փոխած փախան Հայաստանի լեռները: